

ԹՈՔԱԽՏԸ ԲՈՒԺԵԼՆԻ Է

Հսկառակ ընդհանրապես ահա-
նուն կողմէ յայտնուած կարծիքն,
թողախոր իրականութեան մէջ բու-
ժեւի հիւանդութիւնն մըն է: Մեր օ-
րով բժշկութիւնը հաստատուած է թէ
գրեթէ ամէն մարդու մէջ գոյութիւն
ունի թոքի մարմին, սակայն տե-
նուն թով ուռականութիւնը չի դար-
գանար, որովհետեւ մենք զմեզ անոր
գէտ կը պատուարենք: Հիւանդու-
թեան զիւսկը արեւելոյ կարողութիւ-
նը, այսինքն մեր անձը անոր դէմ
պատուարողութիւնը ուժը ամէն անհատի
քով կը տարբերի և այդ ուժը հա-
մեմատական է վարակման սաստ-
կութեան և յաճախականութեան հետ:
Երբ մարդ պէտք եղած առողջա-
պահական նախազգուշութիւններ
ձեռք չառնէ և ապրի թոքախտու-
րի մը հետ, որ թոքի մարմինները լրի-
ձանքն և մաղաքին հոգի մարդու կու-
տայ, դիւրութեամբ կը վարակուի
անկէ:

Ամէն տարիք որոշ չափով և ե-
ղանակով ուռականութեան ենթա-
կայ է, կուէ Տօթթ, (կպտա Տէլթուս
Պելճիթացի նշանաւոր բժիշկը, երբ
մանրէն գտնուի յարմար միջավայրի
և հողի մէջ, ստանց պաշտպանու-
թեան, հոն կանխ ու կը զարգանայ:
Փոքր տղաք առանելագոյն չափով
կազդուին և կը կրեն թոքի մարմինի
ազդեցութիւնը: Երիտասարդ տարի-
քին մէջ է որ ուռականութիւնը կը
հասնի իր սաստկութեան գերագոյն
աստիճանին: Գրեթէ բոլոր չափա-
հաս թոքախտաւորները մանուկ հա-
սակի մէջ կը ստանան այդ հիւան-
դութիւնը, որ թաքուած վիճակի մէջ
կը մնայ աւելի կամ նոսր գրեթէ
ստանա Այս պատճառով թոքախտի
հիւանդութեան առաջին առնելու
համար պէտք է անչափահաս տղաք
հետեւ պահել իրենց ծաղիկն, եթէ
անոք յայտնի թոքախտաւորներ են,
կամ զանոնք դնել առողջապահական
այնպիսի պայմաններուն մէջ, ուր
անոնք զօրանալով ի վիճակի ըլլան
արդիւնաւորապէս և զօրեղապէս
կուսելու հիւանդութեան մարմինը:
Բուն դէպքերը մանուկը սկսի քա-
լել, իր շարժիչ գտնուած առաջիննե-
րը կը յայտնէ և ստով վարակման
պատճառները կը չափանան:

Արդ, ինչպէ՞ս կարելի է ազդու
գիւնդակն ուժ, աւելցնել կու-
լու համար թոքի մարմիններուն դէմ,
և զօտցնել անոր ակար զործարա-
նաւորութիւնը, որ ենթակայ է ըն-
դունելու հիւանդութիւնը:
Հոս պիտի չխօսինք արտաբու-
ժական զանազան միջոցներու և դե-
ղերու գործածութեան մասին, այլ
պիտի բաւականանանք թանկ մը
խոսքով վեր հանել այն լնական և
ֆիզիքական միջոցները, որոնք ման-
կը կազմեն արեւարտութիւն և ա-
նոր կատարած կարեւոր դերին ապ-
քող էականութեան հանդէպ:

Ապացուցուած է որ արեգակնա-
յին լույսը մարմնապես ազդեցու-
թիւն մը ունի: Բոյս մանրէն կէս
ժամուան մէջ կը սպաննուի, եթէ
զայն դնենք թացօղեայ լույսին մէջ,
ապակիէ թիթեղի մը վրայ, իսկ
լույս չեղած տեղը ան 22 օր տակա-
ւին կապրի:

Մանթիլ են Տօթթ, Էնտուարսի
գործող ձգեցողուն վրայ կատարած
փորձերը լույսի ներգործած ազդեցու-
թեան և կենդանիութեան զարգացման
վրայ:
Երբ հիւստաուար չունենք ու ճա-
գարիները գրուին մեթ վաղդակի մը
մէջ, անոնք կը կորսնցնեն իրենց
սխալման և հետզհետէ կը նիւստան
մինչդեռ նոյն կենդանիները լույսին
մէջ գրեցողով կատարուող կերպով
կանին ու կը զարգանան: Անուար-
նալի է արեգակնային ճառագայթնե-
րուն ներգործութիւնը թարախուն
վէրքերու ապրացման, ինչպէս նա-
և կեն, անական ջերմութեան, ար-
եան չըջարեութեան, չնչառութեան
և երկամային գործողութեանց վրայ:
Արեւի ճառագայթները քարերար
ազդեցութիւնն մը կը ներգործեն
ընդհանուր գործարանա որութեան
վրայ և զայն ի վիճակի կը գնեն
պայապահեցու առեւտրականութեան
դէմ լաղճական դուրս ելլելու այդ
պայքարին մէջ: Ապաքինարանե-
րուն մէջ, հանգիստը և մաքուր ու
արեւոտ օդը լաւ ու համապիտան
զառութեան հետ, կը կազմեն թո-
քախտաւորներուն կարեւոր և կեն-
սական դարմանումը, սակայն այդ
դարմանումը այնքան արագ ու ամ-
բողջական արդիւնք կուտայ, որքան
կանուխն զօրծաղութեան դուրս
Ուստի թոքախտի բուժելի է երբ
մանկութեան պէտք եղած խնամքը
տարաւ վերոյիշեալ պայմաններու
մէջ:

Ը. Տ.

ԲԱՂ.ԼՈՒՐԵՐ ԵՒ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊՈԼՍՈՅ ՆՈՐ ՊԱՏՐԻԱՐԷԸ
Պոլսի.— Մետապ եպիսկոպոս Նարեկեան Կ. Պոլսոյ պատ-
րիարք ընտրուած է:

ՖՈՆ ԹԻՐՓԻՑ ԿԸ ԽՕՍԻ
Փարիզ 30 Յունիս.— Ֆոն Թիրփից, հաւախօսութեան մը
ընթացքին հաւիրեց հախազան Հիմեհալուէր և միջոցներ ձեռք
կ'առնէ ընդհանուր պատերազմին Գեաւաճիոյ յանցաւորու-
թեան մասին եղած խոսքովաւորութիւնը ջնջել ապա, այսպէսով
միայն կարելի պիտի ըլլայ Վերապի դաշնագրին քննութիւնը
ձեռք բերել:

ՊԱՌԱՎՏՈՒՄ ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄԵՋ

Փարիզ.— Ընկերվարական կուսակցութեան ազգային
համաժողովին ընթացքին, ճեսակէտներու մեծ ծարերութիւն
երեւան եկաւ խորհրդարանի ընկերվարական երեսփոխաննե-
րուն եւ գաւառի ընկերվարական լիցիւրներու միջոց: Լէօ Պր-
լիւմ աւելեցեալ երկու հակառակ կողմերը հաւեցեցելու: Պ-
Լընօսէլ սոսկալի իրաւանցով յառաջ բերաւ. ան ծայրայեղ
ընկերվարականներու վրայ յարձուկեցաւ եւ վեր հանեց հա-
մայնավարներու հետ համաձայնելու վտանգը: Եւ ան աւելցուց
թէ, եթէ նոյնիսկ այս համայնավարութիւնը պարզ ընտրական
նպատակով մը ըլլայ, դարձեալ ամօք մը պիտի ըլլար կուսակ-
ցութեան համար:

ԲՐՏԱԿԱՆ ԱՊՍԱՍԲՈՒԹԻՒՆ ՍԸ ՃԵՌՈՒԱԾ
Կ. Պոլսի.— Քիւրս ապստամբներու գլխավոր թրա-
կան զօրւսին մը, ստիպեց որ Ալի Խանի զեղախումբը եւ զեղա-
պէճ Խալիլ Սամին հպատակութիւն յայտնեն: Անկորայի կառա-
վարութիւնը իր կարելիին կ'ընէ քիւրսերէն լուծած հովիւներուն
մէջ բնակեցնելու Գովկասէն եկած 40000 մահմետականները:

ԻՏԱԼԻԱՆ ԿԸ ՄԵՐԺԷ ՎԱՐԿ ԲԱՆԱԼ
Մոսկուա 30 Յունիս.— Մոսկուայի վարիչները փորձե-
ր կ'ընեն Խալիլայէն վարիչը ստանալու համար, այս փորձերը ձա-
խողած են Խալիլոյ մեծամեծին նետեւանգով:

ԹԷՏ ԻՆՆԻՍՆԵՐՈՒ ԸՆԴՀ. ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ
Լոնտոն 30 Յունիս.— Թրես Լիւթիօններու ընդհ. համաժո-
ղովին մէջ նոր անդամներ արձանագրելու գործին մեծ թափ տա-
լու համար որոշուած տուեցաւ. յիշեալ ընկերութեան անդամները
6 շաբաթ մէջ երկու միլիոն պակասած են:

ՈՒՌՄԱՆԻՑ ԽԱՂԱԴԵՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
Պաւլէ.— Նախարարաց խորհուրդը պատերազմի սկիզ-
բէն ի վեր զինուորական յանցանքներով բանտարեւաններու հա-
մար ընդհանուր ներսու ճնշման, երկրին մէջ խաղաղութիւն
բերելու համար:

ԲՈԼՈՆԻԱԿԱՆ ՆՈՐ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ
Վարաւիա.— Էլեմսակաւ հախարարը փոխառութիւն
մը կնքելու համար եղած բանակցութեանց խզումին վերաբե-
րեալ լուր կը հերկէ: Թէքիեական բանակցութիւնները յառաջ
կը տարուին, փոխառութիւնը հրապարակ համելու համար յա-
մար վարկեանքի մը ապաստելով:

ՄԱՀԱՓՈՐԶ ՄՈՍԿՈՒՍԻ ԼԷՋ
Մոսկուա 30 Յունիս.— Անժամօք մը տեսնանակի հարու-
ւածներով վիրաւորեց պատերազմական ասեանի հախազան
Օրլոմը:

ՏՕՏԷ ԵՒ ՏԷԼԵՍԹԵՆ ԶՆԵՆ ԳՏՆՈՒԱԾ
Փարիզ.— Լէօն Տօտէն եւ Տէլէսթը գտնելու համար փրկ-
նաւորները յառաջ կը տարուին, Համայնավար Մըմաք հրաման
ստացաւ 10 օրուան մէջ բան ներկայանալ:

ՖՐԱՆՍ. ԲԱՆԱԿԻ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ
Փարիզ 29 Յունիս.— Բանակին ընդհ. վերակազմութեան
օրինագծին վերջնական փութարկումը կատարուեցաւ: Պ, Փէրլովէ
վստահութեան հանց դրած ըլլալով, օրինագիծը անցաւ 145 ի
դէմ 379 ձայնով:

ՊԱՆՔ ՏԸ ՖՐԱՆՍ ԵՒ ՏԱՆՎԼԹԵՐ ԿԸ ԳՈՐԾԱԿՑԻՆ
Լոնտոն.— Դրամական փառաբանութեան վրայ վիճա-
բանութեան ընթացքին, Պ. Ջոյիլ շեշտեց պակսը Յրաւան եւ
պակս Յանկըլթի գործակցութիւնը եւ աւելցուց թէ այս գոր-
ծակցութիւնը օրու օրէ կը գարգանայ: Պակս Յրաւանի եւ պակս
Յ'անկըլթի կառավարիչները Ամերիկա մենեցան, ամերի-
կեան Լէզլէր վանքի ընդհ. կառավարիչին հետ բանակցելու
համար:

ՖՐԱՆՍԱՅԻ 1928 Ի ՊԻՏՃԷՆ
Փարիզ 29 Յունիս.— 1928 ի պիտեմի օրինագիծը որ
վերջերս խորհրդարանի ելեւեական յանձնաժողովին յանձնուե-
ցաւ, հաստատուեալ 623'741'480 Յրանքի յաւելում մը կը նա-
խատեսէ՝ առանց այսօրուան օտարները փոփոխութեան ենթարկե-
լու:

ՔԻԻՐՏ ՀՐՈՍԱՊԵՏ ՍԸ ԿԸ ՀԱՅՏՈՒԻ
Պաղատ.— Երեւելի քիւրս ըմբոս մը, Շէյխ Մանմուս, ո-
րուն գրգռութիւններ զինուորական գործողութիւններ առաջ բե-
րին Սուլիմանիի գաւառին մէջ վերջին երեք շաբաթներու ըն-
թացքին, եւ որոնց ընթացքին անգլ. եւ քուրդ ուժերը ծանր կո-
րուսներ կրեցին, Իրազի հետ համաձայնութիւն մը կնքեց, Ան
խոստացաւ հետու մնալ որեւէ սաղարմէէ այս երկրին մէջ:

ԿԻԼԻԿԵԱՆ ԿՍԿԻԾՆԵՐ
Մամուր տուէ Կիլիկիան ԿՍԿԻԾՆԵՐ, որ կը բովանդակէ
վհանգիստ Սահակ Կաթողիկոսի օրով Կիլիկիան Կաթողիկո-
սական գիւնարի բոլոր վաւերաթուղթերը, մինչեւ 1915, Կաթո-
ղիկոսի Երուսաղէմ արքայութիւնը: Առաջին սր օրը լոյս կը տեսնէ
մօտ օրէն: Դի Կիլիկիան:

ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ
Մեր բաժանորդներէն կը խնդրուի՝ վճարել իրենց բաժնի
գինները թերթի գանձիչ Գ. Սամուէլ Սէմերեանին:

«ԱԶԴԱՆ» Ի ՎԼԲԶՈՒԹԻՒՆ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՅ ԵՐԶԱՆԱԲԱՐՏՈՒՄԻՆ

Պէյրուքի Ամերիկեան աղջկանց
High School այս տարի ունեցաւ 16
երջանաւարներ, որոնցմէ երկուք
հայ օրիորդներ են: Ելիգապէր Սր-
երգիեան եւ Ագնի Կիրակոսեան,
Իսկ գոյնեան երջանաւար եղած
չորս օրիորդներէն միայն մէկը
հայ Օր. Վերմին Աւետիսեան
առաջին եղած է իր դասարանին
մէջ եւ վկայականը ստացած
պատուով:

ՏԱՐԵՎԵՐԶԻ ՀԱՆԴԷՍ

Յունիս 27ին, Երեւոյեան ժամը
8ին, բողոքական ժողովարանի
տաճարին մէջ տեղի ունեցաւ հայ
մանչեւու Աւետ. Բարձր. վարժարա-
նի ամսկիցիի դպրոցական հանդի-
սը: Մահը յեղուկ եւ:

Վարժարանը, որ հազիւ քանի
մը տարուան կեանք ունի, շնորհիւ
Տօրէն Պ. Բարձրի ջանքերուն, կը
կրկնուի գոհացուցիչ մակարդա-
կի մը մէջ կը գտնուի Ինչպէս ցոյց
կուտային եղած արտասովորութիւն-
ներն ու ինքնագիր ճառերը, Հայ
գրականութեան եւ ազգային դաս-
տարականութեան հոգ տարած եւ
սուղչութեան կողմէ:

Վարժարանը իր առաջին երջա-
նաւարները կուտայ այս տարի, ո-
րոնք հայերէն, Յրանքիէն եւ անգ-
լիերէն լեզուներով ինքնագիր ճա-
ռեր կարդացին: Ի վերջոյ վկայա-
բախտաւ կատարուեցաւ Պ. Բար-
քիին կողմէ, որոնք ընդունաւ ծափ-
երէն իր ընկերներէն:

Հանդէսը վերջացաւ ու գիշեր,
ժամը 11ին:

Հ. Ե. Բ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Չորս տարիներ ի վեր Պէյրուքի
մէջ գոյութիւն ունի Երեւ. Բարձր.
Ընկերակցութեան մասնաճիւղ մը,
որ հաստատուած է իր կեդրոնացիին
վարժարանի մօտ, բաժնիքի ըն-
կերութեան հետ իր սեփական սր-
տանին մէջ:

Սոյն ընկերութիւնը ստանալա-
պէս աւելանալով եւ քանի որ Երեւոյե-
անի մէջ ունի առանձին բն-
քերտարան մը եւ գրադարան, ուր
օրական 50 - 60 երեստարգրներ կա-
ցելու: Ունի հաւաք մասնաւորագա-
կան գործիքներ, որոնք մասնաւոր
հմայ մը ունին պատանիներուն համար,
Իսկ այդ ընկերութիւնը կը ստեղծ
աւարական յարանգներ, ուր յա-
նախ բարոյական, առողջապահա-
կան եւ գիտական խնդիրներու շուրջ
բանախօսութիւններ եւ վիճար-
նութիւններ տեղի կունենան: Տարե-
կան 1200 սիրելիականի պիտեմ
ունի ընկերութիւնը, որ առհասա-
րակ կը գոյանայ ընկերութեան
օգտը եւ հայ համակրներու նուիր-
աւորութեան: Օտարներ սինեմայի
եկեմի գնման համար իրենց տուած
150 օտ. տնկիի հոսեմէն գաւ խոս-
ացած են տարեկան 800 սիրելիա-
կան ոսկի տրամադրել, որով ընկե-
րութիւնը իր միջոցներով պէտք է ա-
պահովէ սոյն գումարը եւ առ այդ
արդէն վարչութիւնը յիմուկ կատա-
րած է մասնաւորներու:

ՏՐԻԻԶՆԵՐՈՒ ՀՊԱՏԱԿՈՒԹԵԱՆ
ՇԱՐԺԻՒՄԸ ՄԵՏ ԾԱԽԼ
ԿՍԱՆԱՅ

Ըստ Սուրբային ստացուած ա-
մենավերջին տեղեկութեանց, 200
նոր Տրիւզի ապստամբներ Տրապի-
կայաւանը հասան: Անոնց մէջ է
Ջէյն Ամէր, Մանմուս Բիւլան եւ ի-
րենց բնակիչները, Սպիւլ Ղաճար
փառաւորաւ և Սեման արաբի
պէս տրիւզի ղեկավարներ:

Բիւլանական իշխանութեանց
հաւած վերջին տեղեկութեանց հա-
մաձայն Ջիւլիպի կատարուեցաւ
պարտուած է տրիւզիներէն. եւ հոն
կը մնան քանի մը նախկին տեղա-
յիներ որ աղի վիճակաւ անտարբեր
կը գտնուին:

Մինչեւ ցարդ 1000 տրիւզիներ
արդէն եկաւ տրիւզ վերադարձած
են:

Անցեալ օր Յրաւանայի եւ անգ-
լիացի զեղապետներ Գալի եւ Բի-
ժապէր զինուոր հանդիպում մը ու-
ցած են, որոնք ջանք եւ ուժ
ժամակի մէջ սահմանադրուի զմեզին:
Կետեք վերջ այս հետախուզական
գործողութիւնը տարուականացաւ
ունի եւ ժամայի արեւելէն Տրիւզ
կը յաւաքի ուղղութեամբ:

ԽԱՆ ԱՆԹՈՒԱՆ ՊԵՅ ԳՐԱՌՈՒԱԾ

Նախահագոյսի ընկերութեան գր-
տաններէն եւ մասնի վարչու-
րիւնը Խան անուանի պէյ փոխա-
րուեցաւ: Խանին միտնողները
պիտի յաւաքուին առհաստատ
եկող պարտաւորութեան:

Գալու խանին հին վարձակալ-
ներուն տուելիք հասուցման, միջ-
նոր յանձնաժողովը հասուցումնե-
րու ցանկը ներկայացուցած է Բար-
ձր գովաւորութեան առ ի վաւե-
րացում:

ՖՐԱՆՍ. ԵՐԱՐԱԶԱՓԱԿԱՆ
ԴՊՐՈՑԻՆ ՄԵՋ

Յրաւան. Ան ժողովը համալսա-
րանի պատու տալիս մէջ տեղի ու-
նեցաւ Յրաւանական երկաշափա-
կան դպրոցին վկայականներուն
բախտաւոր հանդէսը:

Հանդէսին կը նախագահէր Մեծ
Լիւթանանի նախկին կառավարիչ
եւ բարձր գովաւորութեան վարչա-
կան ուղարկուեցաւ առաջին
հինգ Պ. Օպուար. Տրեկաններ
ստացան իրենց սիվիլ երկաշափի
վկայականները:

ՀՐԴԵԶ

Նահրի մօտ Շառլ Խալիլ Նախ-
մի բնակարանէն հողէն ծագեցաւ,
անցեալ գիշեր. Նահրի ուսիկան
զինուորները միջ ճիւղերով կըցան հե-
ղէնը մարտի առանց ժամանակ ձը-
գելու որ ան միջ ծաւալ ստանայ:

ԲԱՇԱՅՅԻ ՔԱՆԱՆԱՅԻ ՍՊԱՆԻՃԸ

Ջինուրական իշխանութիւնները
որոշեցին խառն դատարանի յանձ-
նել այի Ֆանէս սնուն չարագործը,
որ կամբաստանուի 1925ին Բաւա-
լայի Բանան սպաննած ըլլալու
յանցանքով:

ՄԷՔԷԷՆՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁ

Ճեպսային վերադարձող Պոլսի
տեղեկութեան 800 ուսանողներ Պէյ-
րուք ցամաք եկան:

ՀԱՄԱՐ ԵՐԵՎԱՆԻ

Այս երկրի Պառնոս Բիւլանի
մէջ տեղի պիտի ունենայ Համբար-
նեկի մը, մեք. արեւելքի որ-
քորու ընկերակցութեան Պէյրուքի
մասնաճիւղին կողմէ:

Փախուցիչ է որ քաջ սիրէ մեր
ժողովուրդը սոյն բարեկամական
ձեռնարկը:

ԱՍՏՈՒԱՍԲԱՆԱԿԱՆ ՎԱՐՄԱՆԸ

Բողոքականաց աստուածաբանա-
կան վարժարանի այս տարուան
ընթացաւարտութիւնը երկուքը հայեր
են: Պատ. Ննոպ Նիւրիւզեան եւ
Պատ. Շարհրուհիան Պատ. Կոյիւզե-
ան արդէն քանի մը ամիսներ
ի վեր կը վարէ Պէյրուքի Բողոքա-
կանաց քաղաքացիական և կրթած է
արժանանալ ժողովուրդի համակ-
րանքին:

Մեր շնորհաւորութիւնները

ԵՐԷՔ ՀՐԴԵԶ ՄԵՋ ԳԻՇԵՆՈՒԱՆ

Հրդեհին սկզբնաւորութիւնն մը
նշմարուեցաւ երկէ գիշեր Խանա-
նական պէյի մեքիսի խոր միջնաւոր-
անորուն մէջ: Մաքսի պահապանե-
րուն և հասանալիս ընկերու-
թեան պաշտօնեան ժամանակին
շրջապահին և կրցան հրդեհի մարդ
առանց մեծ վնասներ պատճառե-
լու:

Քանի իրեն ըստեցեալ և հաս-
տատուեցաւ. որ հրդեհի ծագում ա-
ռած էր անուշադրութեամբ բով-
պակի հակի մը վրայ նետուած սի-
կարէթէն:

